נג: כהן גדול פרק שביעי נזיר

חצי קב עצמות בו' היכי דמי אי דאית בהו עצם כשעורה תיפוק ליה משום עצם כשעורה. ל"ע מאי קא פריך הא לענין אהל איירינן ועצם כשעורה לא מטמא באהל ואומר ר"י דסמיך אמאי דבעינן למימר בסמוך דכתר דמגן בריש מחי קב דמשמע אבל פחות לא אמאי איצטריך למיתני בסיפא רובע עצמות דאין המזיר מגלח עליו ומשני בסמוך דאייתי למידק דפחות מחצי קב לא מגלח על אהילו אבל על מגעו ועל משאו מגלח ות"כ הוי עיקר רבותא דמתניתין לאשמועינן דעל מגעו ועל משאו מגלח ולכך דייק השתא פשיטא דעל פחות מחצי קב מגלח על מגעו ועל משאו ותיפוק ליה משום עצם כשעורה ומשני כגון דאקמה אקמוחי שטתן הדק בקמח או כעפר דכי האי גוונא לא מטמא משום עצם כשעורה:

אין עליהם בשר בראוי מאי. הא ודאי דעל אהילו לא יגלח דדקתני במתני' דוקא כשיש עליהם בשר כראוי אלא במגעו ובמשאו ובשאין שם עצם כשעורה:

רבי יוחנן אמר אין הנזיר מגלח. דהואיל[2] ואין בו עצם כשעורה: ור"ש בן לקיש אמר נזיר מגלח. על מגעו ועל משאו ואף כי אין בו עצם כשעורה וגם אין עליו בשר כראוי ואיכו משום דאכר לטמא באהל מ"מ משום לטמא במגעו ובמשאו כדדרים ליה מקראי בסמוך: ורבש"ל אומר נזיר מגלח מדלא קתני לה בסיפא. גבי אהל סכסות ופרעות ואבר שאין עליו בשר כראוי אף במגעו ובמשאו לא יגלח מכלל דמטמא במגעו ובמשאו וכדדרש' בסמוך: ור' יוחנן אמר לך הא קתני בריש על אבר מן המת ועל אבר מן המי שיש עליו בשר כראוי [ולא קתני אבל אין עליהם בשר כראוי למגעו ולמשאו. מ"מ [מגלח][3] ומדלא קתני הכי ש"מ דלא מגלח אפילו על מגעו ועל משאו אי אין שם בשר כראוי ולא איצטריך תו למיתני' בסיפא[1]: ורבש"ל אומר כלי: היכא דשמע מכללא דרישא (אמר מר ד) לא קתני בסיפא: **והא**[5] בריש תני חצי קב עצמות דמשמע חצי קב אין **רובע לא** ואפילו הכי הדר מגא בסיפא רובע עצמות: הטם. אי לא מגא רובע עצמות ה"א דאפי' על מגעו ועל משאו לא יגלח להכי איצטריך למיתני רובע עצמות למימר דעל אהילו דוקא אין המזיר מגלח הא על מגעו ועל משאו המזיר מגלח: **והא** אלא מאי לוג דם אין רביעית בסיפא דקתני רביעית דם דס: ה"ג **הרתם** [6]אפוקי מדרבי עקיבא [ב] דאמר רביעית דם הבא משני מתים[6] והיפוקי מר"ע דאמר בשאלהי פירקין דעל רביעית דם דעל[7] מגעו ועל משאו מגלח: **האי** אבר מן המת היכי דמי אי דאית ביה עצם כשעורה מאי טעמא דרבי יוחנן. דאמר אין המזיר מגלח על מגעו ועל משאו: ואי דלית ביה עצם כשעורה מאי טעמא דר"ש בן לקיש אומר לך ר"ש בן לקיש לעולם אימא לך דלית ביה עצם כשעורה ואפי' הכי רחמנא רבייה דתניא ובכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת (ג) על פני השדה זה המאהיל על פני המת בחלל [2]זה אבר מן החי ויש לו להעלות ארוכה [3]חרב ה"ז כחלל או במת [4]זה אבר הנחלל מן המת או בעצם אדם [5]זה רובע עצמות או בקבר [6]זה קבר סתום דאמר

חצי קב עצמות אין רובע עצמות לא היכי דמי אילימא דאית בהון עצמות כשעורה תיפוק ליה משום עצם כשעורה אלא דאקמה אקמוחי על אבר מן המת ועל אבר מן החי שיש עליהן בשר כראוי: אין עליהן בשר כראוי מאי רבי יוחנן אמר [1]אין הנזיר מגלח עליהן ריש לקיש אמר הנזיר מגלח עליהן רבי יוחנן אמר אין הנזיר מגלח עליהן דהא קתני בריש על אבר מן המת ועל אבר מן החי (ו) וכו' שיש עליהן כזית בשר אין אבל אין עליהם לא ור' שמעון בן לקיש אומר מגלח מדלא קתני בסיפא ורבי יוחנן אמר לך כל היכא דמשמע מכללא לא קתני בסיפא והא חצי קב עצמות דמשמע חצי קב עצמות אין רובע עצמות לא וקתני בסיפא רובע עצמות התם אי לאו רובע עצמות הוה אמינא אפי' על מגעו ועל משאו לא להכי איצטריך למיתני רובע עצמות דעל אהילן הוא דאין הנזיר מגלח והא חצי לוג דם דשמעת מינה חצי לוג דם אין רביעית דם לא וקתני בסיפא רביעית דם התם לאפוקי מדרבי עקיבא [א] (ו)דאמר רבי עקיבא רביעית דם הבא משני מתים מטמא באהל האי אבר מן המת היכי דמי אי דאית ביה עצם כשעורה מ"ט דרבי יוחנן ואי דלית ביה עצם כשעורה מ"ט דריש לקיש אמר לך ריש לקיש לעולם דלית ביה עצם כשעורה ואפ"ה רחמנא רבייה דתניא [1]וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת (ג) על פני השדה זה [2]המאהיל על פני המת בחלל [3]זה אבר מן החי ויש לו להעלות ארוכה [4]חרב ה"ז כחלל או במת [5]זה אבר הנחלל מן המת או בעצם אדם [6]זה רובע עצמות או בקבר [7]זה קבר סתום דאמר

מחי קב עצמות. מיטמא עליו על מגעו ועל משאו ועל אהילו ועל רובע עצמות לא מיטמא ואפי' על מגעו ועל משאו: **ויפוק לי' משום עצם כשעורה.** (ו)ומאי מיריא רובע: **אלא דאקמה אקמוחי.** (ב)שמחקן דק הרבה כמו שמטחן שאין בו עצם כשעורה וקמ"ל דאי אית ביה מחי קב מיטמא על מגעו ועל משאו ועל אהילו פחות מחצי קב אפי' על מגעו אינו מיטמא לפי שאין בו עצם כשעורה: **ושיש עליו בשר כראוי.** ס"מ דכי אין עליו בשר כראוי שאינו מגלח: **ריש לקיש אמר נזיר מגלח עליו.** ממאי מדקא תשיב בסיפא על אלו שאין המזיר מגלח אע"פ שמיטמא בהן ולא קתני בהדייהו אין עליו בשר כראוי אין המזיר מגלח ש"מ דאע"ג דאין עליו בשר כראוי שהמזיר מגלח על(ג) אהילו: **ור' יוחנן אמר לך.** כל היכא דתני מידי (ד) ומשמע ליה (חד) מכללא כגון הכא דתני בריש אם ים עליו בשר כראוי מגלח: **אי לא.** הדר תני לה בסיפא הוה אמינא אפי' על מגעו ועל משאו לא יהא נזיר מגלח להכי תנייה דעל אהילו הוא דאין המזיר מגלח אבל על מגעו מגלח וכגון דלא אקמה אקמוחי ויש בו עצם כשעורה. ואידך נמי דקתני כגון הסככות והפרעות אע"ג דאיכא למשמע לה מכללא מדלא קתני בריש לכי הדר תני לה משום דקא מיטמא בהן ולריך הזאה שלישי ושביעי: **לאפוקי מדר"ע דאמר רביעית דם הבא משני מתים מטמא באהל.** קמ"ל סיפא דממת אחד נטיעא לה: **האי אבר מן המת.** שאין עליו בשר כראוי: **היכי דמי אי דאית ביה עצם כשעורה.** אמאי אינו מגלח על מגעו ומאי טעמא דר' יוחנן: **ואי דלית ביה עצם כשעורה.** ואין עליו בשר כראוי מאי טעמא דריש לקיש דאמר כגון דאקמה אקמוחי: **ואפילו הכי רבייה.** למגע: **דתניא כו' על פני השדה זה המאהיל על פני המת.** המוטל (ג)בשדה מדלא כתיב יגע בתת בשדה: **בחלל זה אבר הנחלל מן המי.** הנקלף מן המי ריש(ד) כו לעלות ארוכה: **רובע עצמות.** דמטמא באהל כדתנן [מד.] ואהל רובע עצמות אלא שאין המזיר מגלח על אהילו: **זה קבר סתום.** שאין בו חלל טפח (ה)בין המת והגולל שמטמא:

דאמר

מסורת הש"ס

(ה) [סנהדרין ד. חולין עב. לעיל לח. מט.]; (ב) חולין ג. ע"ש פסחים יד.; (ג) [ועי' עוד תוס' ב"ב ק: ד"ה ורובן].

הגהות הב"ח

(ה) נב' ועל אבר מן המי שיש עליהן בשר כראוי אין אבל כל"ל ותיבת וכו' ותיבת בשר נמחק: (ב) שם אי אמת וגו' על פני הבדה וכו' בחלל זה אבר הנחלל מן המי ריש בו להטעות אחרוכה: (ג) הש"ל ד"ה ריש לקיש וכו' שהמזיר מגלח על מגעו ולא על אהילו: (ד) ד"ה ורבי יוחנן וכו' מידי דמשמע ליה מכללא כל"ל ותיבת חד נמחק והה"ל עם ד"ה ואי לא לא מגלח לא הדר תני לה בסיפא הכ"ל ותא"ל מ"ה כוה אמינא וכו' כדרשא כי הדר:

הגהות הגר"א

[א] נב' (דאמר ר"ש ר"ל הכא מבני מתים מטמא באהל) תא"מ (ועי' תוס'):

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תוד"ה ר"ש וכו' למתניית בסיפא. כאן הס"ד ותא"כ מה"ד ובשב"ל אומר כל היכא דשמעינן מידי מכללא דרישא לא קתני בסיפא כל"ל: ב) ד"ה התם וכו' מדר"ע דאמר רביעית דם הבא מבני מתים. מן דאמר עד מתים נמחק: ג) ד"ה האי וכו' מדלא כתיב אבר. תיבת אבר נמחק וב"כ בבדה: ד) באד"ה רוצה לומר אפי' אין עליהם. ב"כ ר"ל אין הכלים על המת ולא המת על הכלים. מ"ש: ה) ד"ה חרב הרי וכו' לטמא אדם הנגע כו' טומאתו שנעשה וכו' כל"ל:

הגהות התוספות

1. בס"מ דאיתא. וכדאמרינן איתא דאמיתא. 2. ל"ל הואיל. 3. תיבות מ"מ מגלח נמחק. 4. ל"ל וכל. 5. זהו המשך הדיבור הקודם. 6. תיבות הבא מבני מתים נמחק. וכדאמרינן איתא לאפוקי מר"ע דאמר רביעית דם מיר מגלח עליו. 7. ל"ל על. 8. ל"ל דנמאהיל. 9. ל"ל אין עליהם אבל. 10. תיבת מטמא נמחק. 11. ל"ל זה קבר סתום. 12. ל"ל ואפי' קבר. 13. ל"ל מטומאה. וכ"כ בס"מ. 14. נדל"ל דאין.

מוסף רש"י

תיפוק ליה משום עצם כשעורה. דמטמא כמגע לף לענין מיר (מאירי בשמו). דאקמה אקמוחי. ומשום הכי לא מטמא כמגע שאין לדקדוק עצמות דין דקה (שם). רביעית דם. היא מיחוה של דמים וכלאו הכי לא איקרי מת עד

מיכא כו שיעור מיקה (סנהדרין ד.). חרב הרי זה בחלל. כחלל חרב, הקיש חרב לחלל. מתכת שנגע כמת הרי הוא אבי אבות הטומאה רצונה לומר שהיא מטמאה כמת עצמו, ושנגע בטומאת מת הרי הוא אב הטומאה כמותו, גזרת הכתוב היא במתכת אלא טומאת מת ולא אלא שאר טומאות (פסחים יד.) טומאות של מת הרשאיות לטמא כלי, כגון מת ושנגע בו דיבר מיכא אב טומאה. אם נגע בהם מתכות נעשה כיולא בו ואם נגע בכמת הרי אבי אבות ואם נטמא כלי, כגון מת ושנגע בו דיבר מיכא אב טומאה. אם נגע הוי אב. אבל ראשון ושני אין מטמאין כלים (חולין ג.).

עין משפט נר מצוה

סח א מיי' פ"ז מהל' נזירות הלכה ז:
סט ב מיי' פ"ח מהל' טומאת מת הלכה ח סמג עשין לאוין:
נ ג מיי' שם פ"ב הל' ג סמג שם:
נא ד מיי' שם פרק ה הל' ג סמג שם:
נב ה מיי' פ"ב שם הל' ד:
נג ו מיי' שם הלכה ט:
נד ז מיי' שם הל' טו:

תורה אור השלם

1. וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת או בעצם אדם או בקבר יטמא שבעת ימים: במדבר יט טז

נוסחת הריב"ן

(ו) דמטמא כמגע: (ב) שמחקו: (ג) על פני השדה: (ד) יש לו: (ה) מן:

פי' הרא"ש

אין עליהם בשר כראוי. וגם אין בו עצם כשעורה ר"י אומר אין הנזיר מגלח עליו אף על מגעו ועל משאו. ר"ל אומר הנזיר מגלח עליו ומקרא מרבי ליה קמן דמטמא במגע במשא הלכך נזיר מגלח עליו ור"י סבר אף במגע במשא אינו מטמא: ר"י אומר אין הנזיר מגלח עליו. דקתני על אבר מן המת ריש עליו בשר כראוי ולא קתני גלח על אהלו ולא קתני אין עליו בשר כראוי למגעו למשאו אלמא אין הנזיר גלח עליו. ור"ל אמר דלא קתני בסיפא בהדי סכות ופרעות לאשמועינן אבר שאין עליו בשר כראוי דאינו מגלח על מגעו ומשאו אע"ג דמטמא בדרשי. בסמוך אלמא יר מגלח עליו: ור' יוחנן אמר לך כיון דשמעי' ליה בלא דרישא. מדהנא יש ליהן בשר כראוי לאהלו. לא תנן אין עליו בשר כראוי למגעו ולמשאו מעי' ליה ולא איצטריך אתניה בסיפא: ופריך ר"ל ל היכא דשמע' מכללא הא תני בסיפא והא חצי קב נמות וכו' והא חצי לוג ז וכו': ה"ג לאפוקי ר"ר"ע דאמר רביעית דם יר מגלח עליו דקאמר אתני' לקמן (כתוהיה) אני ר' אליעזר דמוכח דיר מגלח על רביעית דם ר"ו דעצם כשעורה. ו"ת הא נמי שמע' ליה בלא מדלא קתני לה גבי עם כשעורה. אלמ' דאין דיר מגלח על מגעו שאו. ור"ל דמכללא לא שמעינן ליה דה"א דשפיר זיא כר"ע. והא דלא ה"ה (הם) [נבין] עצם ועורה משום דהוי כבלל עם כשעורה דמניה אתי ר"ו: על פני השדה זה המאהיל על פני המת ר: שמע מגע שהוא באויר עמ' פני השדה והיינו אהל. וא"ג דבס' בהמה קשה דריש רבי מעאל מהאי קרא ליו וציא עובר שבמעי אשה ור ע דריש ליה לדבות גולל ודופק. ר"ל דהכא דריש מעל פני והתם דריש מהשדה מה שדה שהוא בגלוי לדגיא עובר ש מעי אשה ולר"ע לדבות גולל דדופק שמתח על פני השדה: בחלל זה אבר מן החי. דהכי משמע שנתחלל במקום חבורו: ר"ו בו כדי להעלות ארוכה. הכי גמירי ליה: חרב הרי הוא כחלל. דכיון דנגעה החרב במת נעשה אבי אבות הטומאה כמת ע מ. ולאו דוקא חרב אלא ה"ה כל כלי מתכות הנוגעים במת לפר"ת. ולר' יצחק מסמפרטני אף כלי שטף כמו שאפרש לי מן בע"ה: או במת זה אבר הנחלל מן המת דלמת שלם לא אצטריך דאפי' חרב שנגעה במת מטמא כאהל: או בקבר זה קב ר סתום שאין לו פתיחה בפותח טפח ומאהיל עליו אפי' שלא כנגד הטומאה טמא דתשבינן ליה כאילו כולו מלא טומאה ובלבד שיהיה פותח טפח בין המת לגג הקבר אבל אם אין בו פותח טפח הרי טומאה רצונה לומר הקבר אבל אם אין בו פותח טפח הרי טומאה רצונה ובוקעת ועולה ואינה מטמאה מן הצדדים. והכי תנן פ"ו במס' אהלות נפש אטומה הנוגע בה מן הצדדים טהור מפני שהטומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. ואם היה מקום הטומאה טפח על טפח על רום טפח הנוגע מ"מ טמא מפני שהוא כקבר סתום:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com